

ŽIEMA

Prasidėjo žiemos atostogos. Žemė pašalo. Jurgelis su téčiu išėjo į mišką pasižvalgyti.

– Lapkritį siautė stiprūs vėjai. Taip visada būna. Ypač prie jūros. Turbūt nemažai medžių privertė. Eime patikrinti ir paskaičiuoti.

Juodgirėje buvo priversta pušų ir eglių. Vėjo verčiami medžiai griūva vieni ant kitų su milžiniška jėga. Lūžių vietose eglių kamienai plyšta. Išvirtę kelmai guli šaknimis aukštyn. Jurgeliui šokinėti medžių kamienais patogu. Galima peršokti, pereiti, praljsti.

– Išvartytas miškas – puikiausias ekstremalių pramogų parkas, – konstataavo Jogaila.

Kol Jurgelis galynėjosi su kliūtimis, girininkas Jogaila skaičiavo medžius ir guodėsi:

– Negerai, labai negerai.

Juodu pasiekė šventuosius medžius. Jurgelis turėjo gerą progą atidžiai apžiūrėti tą vietą. Tai buvo kerpsilis, šviesus pušynas. Viduryje gulėjo storos nuvirtusios pušys. Jos riogsojo apaugusios spalvingomis samanomis, kerpēmis ir grybais. Lipti ant tokių gražuolių Jurgeliui pasirodė nepadoru. Atrėmės nugarą į šių pušų samanas, padėjės galvą ant šiurkščios kerpės Jurgelis ilsėjosi. Pakėlės akis į dangų jis pastebėjo, jog dalis senųjų pušų nudžiūvusios. Pro jų viršunes švietė dangus. Aukštai sklandė didelis paukštis, panašus į erelj.

– Kaip čia, po šventosiomis pušimis, gera. Pušys ir visas miškas čia turi galį, – balsiai pratarė.

Akimis sekdamas paukščio skrydį Jurgelis šitą vietą nutarė taip ir pavadinti: po erelio sparais.

Saulė pakilo aukštai. Metas pietauti. Jogaila nusprendė sustoti slapoje miško bazėje prie laužavietės ir pamokytis sūnų:

– Jurgeli, mokykis kurti laužą. Pirmiausia reikia susirasti sausų malkų. Ne viskas miške dega. Tai, kas guli ant žemės, laužui netinka. Ugnelei renkami nudžiūvę, dar nenuvirtę medžiai arba apatinės sausos medžių šakos. Laužui įkurti geriausiai tinkta sausos egliašakės. Paskui dedama išdžiūvusių lazdyno šakų. Visada patikrink:

jei lenkiama šaka nelūžta, vadinasi, ji gyva. Palik ją.

Užkūrė ugnj virė pušies spyglių arbatą, užsimovę ant ilgo žalio pagalio riebių lašinių abudu juos čirškino ir skrudino duonos riekes. Paragavęs arbatos Jurgelis nutarė, kad ji kartoka.

– Tėti, vieną dieną miške aš sutikau moterį. Jos vardas Ūla. Ji vaikšto po mišką paslapčia. Kaip ir aš, – pokalbj pradėjo Jurgelis.

– Taip, esu ją matės, – visai nenustebo Jogaila.

– Mes draugiškai kalbėjomės, aplankėme šventuosius medžius. Ten ji degina šventąją ugnj.

– Taip, žinau tą vietą. Ji degina žvakes, o man reikia žiūrėti, kad žvakių liepsna nesukeltų gaisro. Bet, kaip matai, rūpesčių ir be jos pakanka. Vėtroras pridarė daugiau žalos, nei įsivaizdavau. Nuvirtusius medžius reikės supjaustyti ir išvežti.

Jurgeliui pasirodė, kad téčiu neįdomus pasakojimas apie jo ir tos miško moters pažintį.

– Man nuvirtę medžiai labai gražūs. Nepjaustykime jų. Palikime juos miške, – patarė Jurgelis.

– Jurgeli, prisimink, svarbiausia miškininko užduotis – palikti mišką gesresnį, nei jį radai. Negi viską imsime ir paliksime.

– Tėti, o koks miškas yra geresnis?

– Manoma, toks, kuriame daugiau medienos. Gero miško medžiai auga tiesūs, aukšti ir būna tankiai suvešėję. Sakoma, kad laukinis neprižiūrimas miškas – kaip laukinė višta, dedanti mažus, netvirtus kiaušinius. Miškininkai saugo miško turtą – medžius. Va pušynas, kuriame svyra senos pušys, auga prastai, ten medžiai ligoti, supuvę. Pušys retos ir drevėtos.

– Man miškas, kuriam daviau vardą – po erelio sparnais, – pats gražiausias.

– Kodėl po erelio sparnais?

– Tėti, tu visą laiką žiūrėjai į medžius, bet nepastebėjai aukštai sklandančio erelio. Be to, ant senų rastų aš mačiau labai daug spalvų. Tai turbūt pats gražiausias miškas.

– Jurgeli, kai aš buvau vaikas, panašiai galvojau – viskas lai lieka giriai. Šiandien švaistytį medieną nėra įprasta. Argi reikia, kad nuvirtę medžiai tie siog supūtų?

Pasikalbėję, pavalgę abu proskynomis grjžo prie džipo. Jurgelis prisiminė, kad knygoje apie miško paukščius matė nupieštą teterviną. Jam tas paukštis pasirodė gražesnis už bet kurį kitą. Senasis miškas Jurgeliui taip pat atrodė puikus.

– O iš kur mes žinome, koks miškas geriausias? Gal ateityje žmonėms reikės grybais apaugusių supuvusių rastų, miško gėlių ir miško po erelio sparais? – susimąstė Jurgelis.

Pasnigo. Jurgelis išėjo į mišką vienas. Prieš tai téčio paklausė, kurioje vietoje daugiausia žvérių. Tėtis jam pasiūlė nueiti į elnyną. Tai nuo gyvenviečių nutolęs miško kampus, kuriame anksčiau būdavo auginami elniai. Jurgelis pažadėjo gržti iki vakaro. Jis turėjo telefoną, todėl galėjo bet kada paskambinti.

Kiekvienas žygis per mišką – tai lyg trumpa kelionė. Už kiekvieno kampo matai vis naujus vaizdus. Nuklydus į atokią girią keliautoją aplanko ypatinės pojūtis. Jautiesi taip, lyg būtum pirmasis žmogus tame miške.

– Esu vienas, kur noriu – ten einu, ką noriu – tą veikiu. Miškas pilnas laisvės ir nuotykių! – džiūgavo Jurgelis.

Tada jis pamatė žmogaus pėdas. Atidžiai į jas įsižiūrėjo. Kodėl sutikti žmogų miške yra nejauku? Kodėl būdamas gamtoje žmogus bijo žmogaus? Pabandės tomis pėdomis sekti Jurgelis suprato, kad tai jo paties pripledėta. Regis, jis eina ratu. „Kodėl einu ratu? Nejaugi pasiklydau?“ – išsigando jaunasis girininkas ir nutarė gržti į pradinį žygio tašką. Jurgelis nežinojo, kad skubėdamas nežinomoje vietoje žmogus vieną žingsnį žengia didesnį. Ir todėl suka ratus.

Jurgelis aprimo ir nustojo skubėti. Išjungė instinktas – noras išgyventi laukinėje gamtoje. Prisiminė, iš kur atėjo, pro kur éjo, ką matė, stebėjo, kur yra saulė. Miške buvo apstu nepatogių kupstų, per kuriuos einant teko aukštai kelti kojas. Beržynas platus, šviesus, bet labai šlapias. Patekės į tokią vietą supranti, kad žmogus negalėtų ilgai išgyventi laukinėje gamtoje. Jei miške tektų praleisti bent keletą parų, kur miegotum, ką valgytum? Jei paklyustum, ar turėtum išgyvenimo gamtoje rinkinių? Gamtoje turi vadovautis dviem taisykliemis. Pirmoji – nepaklysk. Antroji – priež ūgį įkrauk telefoną ir įj saugok.

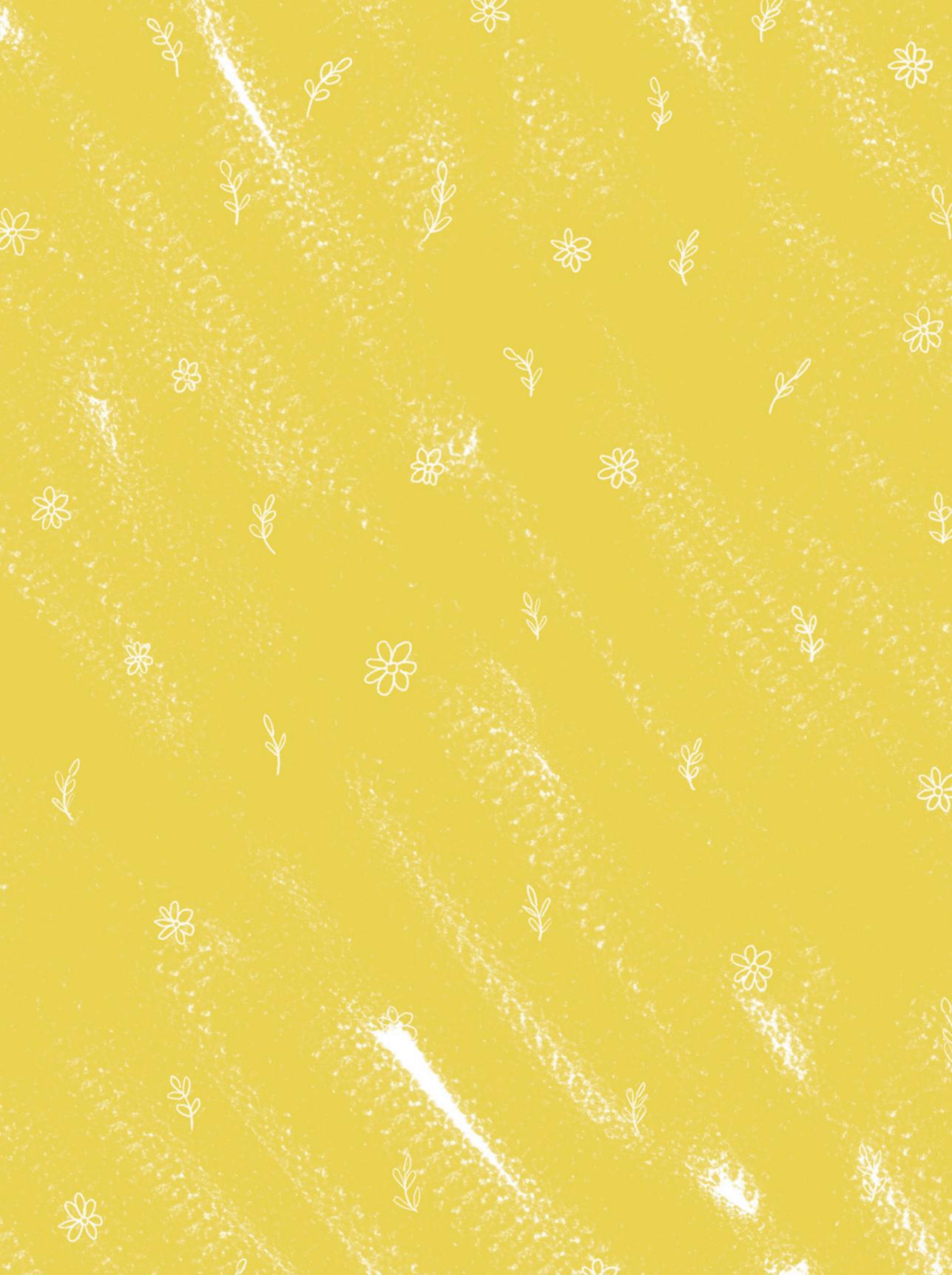
Jurgelis pamatė žabų krūvą. Tai buvo vienintelė sausa vieta, ant kurios galėjo prisesti. Tokioje šakų krūvoje galima įsitaisyti lyg patogiausiamė fotelyje.

Dienos valgiaraštis – dešros gabalas, kakava ir šilti grieniai. Gryname ore viskas skanu. Užkandės Jurgelis svajojo. Galvojo apie vakyrokščius téčio žodžius – vėtra pridare žalos miškui. Tikra tiesa, išverstos eglės kai kur atrodė baisiai. Bet ar žmogui visada reikia kištis? Gal gamta gali veikti neatsiklusužmogaus?

Prisiminės Ūlą, paspėliojės, ką ji šiandien veikia, Jurgelis stojosi eiti. Žabų fotelis baisiai sutraškėjo. Šalia kažkas pašoko. Pasisukės į šoną Jurgelis išvydo žvėries nugarą. Jis pakilo iš guolio ir dingo krūmynuose. Jurgelis spėjo pamatyti ragus. Tai buvo elnias! Kol vaikas svajojo, elnias atėjo ir atsigulė šalimais. Jis pirmą kartą matė elnią, buvo šalia jo! Tos penkios sekundės buvo įdomiausios Jurgelio gyvenime.

Jurgelis sekė elnio pėdsakais. Žvėries šuoliai ilgi ir išmėtyti į šalis. Kanopos smigo giliai į purvą, aptaškė baltą sniegą. Berniukas pasileido paskui. „Išgaudintas elnias bėgs kiek įkabindamas, bet vėliau nurims ir sustos arba eis lėtu žingsniu“, – pamanė jaunasis girininkas.

Jis tyliai sekė elnio pėdsakais, kurie vedė per beržyną, eglių tankmę, drėgnus krūmynus. Pelkynuose kas dešimt žingsnių koja smigo į purvą. Elnio pėdsakai pasidarė tvarkingesni, žingsnis pastovus. Jurgelis pateko į jauną mišką. Kai kurių medelių žievė buvo stipriai apdaužyta. Gal tai elnio darbas? Ragais nutrienti medžių kamienai švietė raudonomis žaizdomis. Ties žvérių

VASARA

Prasidėjo vasaros atostogos. Jurgelis vėl sutiko Ūlą. Nuo ano jūdviejų pašnекесio jis daug visko perskaitė ir mintyse prikūrė miško gelbėjimo planą.

— Aš įsteigsiu miško policiją, — pareiškė jis Ūlai. — Esu matęs kirviais sužalotą medžių, peiliais išraižytų jų žievę. Taip darančius šmikius reikia pričiupti! Vinis į medžius kalančius pažeidėjus būtina sustabdyti. Vaikus, ardančius paukščių lizdus, būtina sudrausminti. Miške reikia iškelti slaptas kameras. Jos dieną ir naktį fiksotų, kas vyksta miške.

— Gal ir gera mintis, — pritarė Ūla.

— Manau, reikėtų sukurti miško policijos ženkla. Šiais laikais jvaizdis labai svarbus, todėl naujiesiems pareigūnams būtina dėvėti uniformą, paženklintą atpažinimo ženklą.

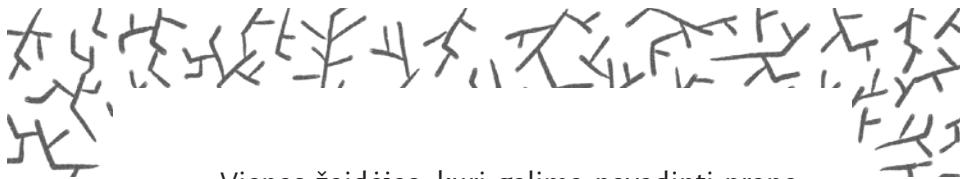
— Jurgeli, galima dirbtį ir slaptai, be uniformos. Tada būtum nematomas, — atsargiai pasiūlė Ūla.

— Viskas išsprendžiama. Juk Greta jrodė, kad suaugusieji privalo išgirsti vaikus. Svarbiausia kovoti dėl teisybės. Tada gintis lengva, nes tavo rankose — tūzai prieš varžovų devynakes.

— Galima kovoti ir taikiai. Aš žinau gerą žaidimą, kuris vadinasi „Gelbėkim medžius“. Galiu tame išmokyti žaisti.

— Koks tai žaidimas? — staiga nustojoės karščiuotis susidomėjo Jurgelis.

Žaidimas „Gelbékim medžius“

– Vienas žaidėjas, kurj galima pavadinti pranešę, garsiai pasako: „Gelbékim medžius po vieną!“ Tai išgirdę žaidimo dalyviai puola prie medžių ir kiekvienas po vieną medį apkabina. Tada pranešėjas šaukia: „Gelbékim medžius po du!“ Tokiu atveju dviejų žaidėjams reikia skubiai apkabinti vieną medį ir abiem susikibti rankomis. Išgirdę komandą: „Gelbékim medžius po tris!“, trys žaidėjai apkabina medį ir susikimba rankomis. Ir taip toliau. Žaidimą galima pasunkinti, pavyzdžiui, sakyti: „Gelbékim ąžuolus po penkis!“, „Gelbékim liepas po tris!“. Žaidėjas, likęs be poros arba neradęs medžio, pralaimi.

- Tikrai puikus žaidimas, – sutiko Jurgelis.
- Taip, puikus. Netgi manau, kad jį žaidžiant iš tikrujų galima išgelbėti medžius.
- Galbūt. Bet aš vis tiek noriu būti miško policininkas. Viską stebésiu, dirbsiu miškuose ir miesto parkuose – ten, kur lankosi daugiausia žmonių.

Jurgelis taip įsijautė į miško policininko vaidmenį, kad net negirdėjo, ką jam sako Ūla. Jis jautėsi nenugalinamas. Bet artėjantys įvykiai išbandys herojų, patikrins jo drąsa ir jégą.

Grjžės namo Jurgelis ėmė mąstyti, kur būtų tikslinga iрengti budėtojo postą. Tai, jo įsitikinimu, turėtų būti paprasta priedanga nuo vėjo ir lietaus. Juk pažeidėjai ateina tada, kai niekas to nesitiki – lyjant ar sningant. Įsitaisius tokiam postę galima patogiai laukti visokių niekdarių. Žinoma, medyje iрengtas namelis, kuriame būtų galima ir pernaktoti, – dar geriau. Tvirtovę turėtų supti ryškiai šviečiantys prožektoriai. Ūlos pakišta mintis apie slaptumą atrodo protinga. Ryškią spalvotą liemenę ir kepuraitę reikėtų keisti karišku žaliu kamufliažu – tokios mintys sukosi Jurgelio galvoje, kai jis pamatė tėtį.

- Tėti, kad tu žinotum, ką aš sugalvojau, – šūktelėjo jam.
- Žiūrėk, sūnau, kaip tik tau šį tą turiu, – tiesdamas ranką pasakė Jogaila. – Sandėlyje radau nedidelę eigulio kepurę. Pasimatuok, ar tinka.

Eigulio kepurė buvo tamsiai žalios spalvos, su snapeliu. Priekyje įsegtas ženklelis su Vyčiu ir ąžuolo lapais. Kepurė papuošta pinta virvele. Šonuose įtaisytos dvi ryškios sagos su Gediminaičių stulpais. Iš tiesų labai daili, patogi eigulio kepure. Tokia pat kaip eigulio Vlado.

- Ačiū, tėti. Kokia gera kepurė! Pačiu laiku, man jos kaip tik reikia. Steigsiu miško policiją, – prasitarė Jurgelis.

– Gali ją dėvėti visur. Tai seno modelio kepurė, tokios dabar niekas nenešioja. Gali būti miško, pelkės ir ko tik nori policininkas. Nešiok į sveikatą. O dabar važiuojam. Turime daug darbo. Turim naujų reikalų.

Mašinoje netvarkingai mėtėsi ruletės, kirviai, dvokė motorinis pjūklas. Jurgelis įsispraudė į kėdę tarp daiktų, prisegė diržą. Jogaila savo uniformą buvo išsitepęs sakais.

„Keista, – pagalvojo Jurgelis. – Tėtis nepakenčia sakų dėmių, jas kruopščiai išsivalo dažų skiedikliu ir nevaikšto išsisakavęs.“

Miško kelias atrodė stipriai nuvažinėtas.

– Jurgeli, kertam aplinkkelj...

– Tėti, sugalvojau, kad reikia miško policijos. Miškui stebeti, nusikaltimams tirti...

– Jurgeli, turi apsilikti ryškią liemenę, kad būtum gerai matomas medkirčiams, traktorininkams ir visiems kitiems. Liemenė mėtosi ant galinės sėdynės. Pasiumk.

Apie Jurgelio planą Jogaila neišgirdo, nes jo galva buvo užimta kitais reikalais. Abiejų mintys plaukiojo kas sau.

Mašina sustojo miške. Takelis vedė į biržę. Jurgelis paliko tėtį kalbėtis telefonu ir émė kopti į kalniuką. Kalva buvo statesnė, nei atrodė. Pasiekęs viršūnę Jurgelis pamatė kitonišką vaizdą – iki tol neregėta maždaug kilometro ilgio plikią tunelį. Tiksliau, žiojinčias dvi kilometrines kiaurymes – dešinėje ir kairėje pusėje. Panašių vaizdų jis buvo matęs nuotraukose, kai skaitė apie Brazilijos, Indonezijos ir Kongo miškus.

Taigi miške atsivėrė ilgas tunelis. Aplink aidėjo motorinių pjūklų dūzgesys. Visos anksčiau atskirai matyto mašinos čia buvo sutelktos į vieną krūvą ir dirbo kartu. Atsistojęs ant aukštėsnio kelmo Jurgelis suskaičiavo tris medienos tempimo traktorius. Tai galingiausios miško mašinos, gebančios perlerti net trijų metrų aukščio šakų krūvas, nepaskęstančios grioviuose ir rastus

kaušu mėtančios lyg degtukus. Pora šių galingų traktorių dirbo ramiai, ritminai stovėdami vietoje, o vienas, vikresnis už kitus, krovė rastus į priekabą judeamas arklio tempiamo vežimo greičiu. Jurgelis éjo į priekj, žvalgési ir lyg overiukas šokinéjo nuo rasto ant rasto.

Priekyje esantis grésmingas miško kirtimo traktorius, dar medkirte vadinas, griauzé girios pakraštj. Jis dirbo palyginti tyliai, bet vikriai. Vairuotojas metaline ranka sugriebia augantį medj, metaliné ranka nusileidžia prie kelmo ir atlieka tikslų pjūvj. Medis griūva, o metaliné ranka jau traisko medžio šakas. Medkirčiai medj nugenéja per dešimt minučių, o mašina – per dešimt sekundžių. Tolumoje apie pavienius medžius tarsi mažos skruzdelytės sukinéjasi senieji medkirčiai. Medkirtė nesugeba nugenéti pačių storiausiu itin šakotų medžių. Juos pribaigia doroti žmonės.

Jurgelis nesuprato, kas čia vyksta. Žvilgsniu paieškojo técio, bet nerado. Palei kirtavietės kraštą stovéjo išsirikiavę pilni prikrauti medvežiai, prie kurių būriavosi nematyti žmonės. Jurgelis pažinojo medkirčius, juk jie nuolatiniai miško darbininkai, tad nutaré nueiti iki jų ir paklausti, kas čia vyksta. Žiūrédamas po kojomis, šokinédamas tai kairén, tai dešinén Jurgelis artéjo prie žmonių būrelio. Medkirtys Tadas kirviu kapojo storos pušies žievę ties kelmu. Vienišas medis plynéje atrodé prastai. Jurgelis éjo artyn, orą drebino motorinio pjūklo džeržimas. Medkirčiai pasilenkę pjové aukštą pušį. Jurgelis artéjo. Staiga pušis susvyravo, sudrebéjo ir émè svirti berniuko pusén. Jurgelis išvydo raudoną medkirčio veidą ir dideles akis.

– Bééééék, bééééék!!! – réké medkirtys.

Jurgelis spejo atlikti du šuolius į šoną, pušies viršüné jo nekliudé. Nors nedaug truko.

